

Saksa leinapäev 13. november 2011

Austatud Riigikogu liige härra Raidma – Riigikogu Riigikaitsekomisjoni juhataja

Austatud härra Velliste

Austatud härra Arjakas

Austatud härra Uustalu

Austatud proua Pärn

Hea pastor Burghardt

Austatud daamid ja härrad

Täna Teid, et saite mu kutse täna ühisele saksa rahva leinapäeva mälestusüritusele vastu võtta. Tervitan Teid südamlikult saksa sõdurikalmistul Tallinnas Maarjamäel. See kalmistu on üks paljudest 2. maailmasõjas Eestis langenud sõjameeste mälestuspaikadest, kus paljude sakslaste ja eestlaste kõrval leidsid oma viimase puhkepaiga ka teiste riikide kodanikud.

Mu daamid ja härrad

Me mälestame leinapäeval sõja ja vägivallavõimu ohvreid. AINUÜKSI viimase sajandi sõjad tõid endaga kaasa tohutut, tihti kirjeldamatult julma surma. Inimesi, kes olid paljudel juhtudel väga noored, ohverdati sõna otseses mõttes Euroopa lahingutandritel võimupüüetele ja hullumeelsetele poliitilistele ideoloogiatele. Nagu meie oma lastega täna, unistasid ka nemad täisväärtuslikust ja rahuolikust elust pere ja sõpradega. Need mitmete noorte põlvkondade unistused said jöhkralt hävitatud, neilt rööviti õigus inimväärikale elule.

Sõjad ei piirdu vaid lahinguväljadega, nad toovad samuti arvutuid ohvreid tsiviilelanikkonnale:

- inimesed, kes sõjategevuse, pagenduse või deportatsiooni tagajärjel, põgenesid või nälja tõttu oma elu kaotasid.
- inimesi kiusati taga ning hävitati, kuna nad kuulusid teise rahvusesse, usku või kuna neid loeti teise „rassi“ kuuluvaiks;
- inimesi piinati ja tapeti, kuna nende haiguse või puude tõttu ei loetud neid

vääriliseks edasi elama;

- inimesi piinati ja mõrvati, kuna neil olid võimudest erinevad poliitilised vaated ja/või kuna nad oma veendumuste tõttu vägivalda võimule vastupanu osutasid.

Meie väarikal ümberkäimisel lahkunutega mängib tähtsat rolli nende inimeste kannatuste mälestamine. Me mõistame leinapäeva mõtet aga vaid siis, kui me tulevikku vaadates ka sõja ja vägivalda põhjuseid tunnustame. Ükski sõda pole jumalast antud – need olid ja on endiselt inimeste poliitilised otsused ja teod, millest kõik alguse saab. Praegune põlvkond pole toona juhtunu eest vastutav. See põlvkond vastutab selle eest, kuidas seda tulevikus käsitletakse.

Seepärast peavad kõik, kes praegu ja tulevikus poliitilist vastutust kannavad – nagu ka kõik meie seast – end selle järgi hindama, kuidas panustada elule, mis põhineb teineteise mõistmisel, austusel, sallivusel ja rahvaste vahelisel arusaamisel ning mille eesmärgiks on konfliktide puhul vägivaldatu lahendus. Me peame vahel lihtsana tunduvale lahendusele vastu panema ning ei tohi vägivalda mõistuse ja kompromissi asemel kasutada. See peab olema poliitilise tegevuse põhijoon!

Euroopas näitasid viimased aastakümned, et inimesed ja rahvused on uuteks arusaamadeks võimelised. Euroopa Liidus on meil õnnestunud leppimises ja vihast ülesaamises uus lehekülg pöörata.

Mõne päeva eest möödus Berliini müüri langemisest 22 aastat – vabaduse, iseseisvuse ja demokraatia tagasisaamisega laienesid vabaduse värvid ka Kesk- ja Ida-Euroopasse ning Baltimaadesse. Euroopa vastastikune mõistmine osutus seega suurimaks rahuprojektiks maailmas. Viimaste kuude arutelud Euroopas näitavad meile aga, kui habras see kõik on. Selle kindlustamine ja edendamine nõuab ikka ja jälle uusi pingutusi.

Mu daamid ja härrad

Saksa sõdurikalmistu Tallinnas Maarjamäel loodi 13 aasta eest – 12. septembril 1998. Ma sooviksin tänase mälestuspäeva puhul kasutada võimalust, et tänada kõiki - nii eestlasi kui ka sakslasi - kes on teinud väga suurt tööd selle ja teiste Eestis asuvate saksa sõjaväekalmistute heaks. Samuti hindame me kõrgelt head koostööd Eesti valitsuse ja Tallinna linnaga.

Täna Teid tähelepanu eest.